

Pestprotocol SBO de Springplank

Schooljaar 2018-2019

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Begripsomschrijvingen.....	4
3. Voorbeelden van specifiek pestgedrag en rolverdeling.....	4
4. Te verwachten problemen bij de aanpak van pesten.....	6
5. Uitgangspunten bij ons pestprotocol.....	7
6. Pestprotocol van de Springplank	8
7. De aanpak	9
8. Stappenplan.....	12
Bijlage 1 Kernwaarden en (omgangs)regels.....	14
Bijlage 2 Digitale communicatie regels	15

1. Inleiding

Waarom een pestprotocol?

Pesten is een vaak voorkomend probleem op scholen. Onderzoek toont aan dat tenminste 10% van alle schoolgaande kinderen ooit is betrokken bij pesten, als slachtoffer óf als dader. Het werkelijke percentage ligt waarschijnlijk hoger.

Elke groep telt wel één of twee pestkoppen. Vaak gaat het om een leider van een groepje die pest, en meelopers die de pester ondersteunen óf om in de smaak te vallen bij de leider. Pesters vinden het leuk om te pesten. Misschien uit verveling, misschien omdat het hen een gevoel van macht geeft, misschien omdat ze gevreesd of bewonderd worden door sommige klasgenoten, om “erbij te horen” of wellicht om al deze redenen bij elkaar... Niet alleen de gepeste heeft last van het pesten, in de hele klas hangt meestal een vervelende en gespannen sfeer.

De Springplank wil haar kinderen een veilig pedagogisch klimaat bieden, waarin zij zich harmonieus en op een prettige en positieve wijze kunnen ontwikkelen. Pesten gebeurt helaas overal. Directeuren die ontkennen dat pesten op hun school plaatsvindt, zijn ongeloofwaardig en nemen het pestgedrag niet serieus. Het is belangrijk om een duidelijk en helder beleid te hebben waar alle betrokkenen op kunnen terugvallen in voorkomende gevallen.

Natuurlijk is het beter om het pesten te voorkomen door het scheppen van een goed pedagogisch klimaat en daar gaat dan ook in eerste instantie de aandacht naar uit. De leerkrachten bevorderen deze ontwikkeling door het scheppen van een veilig klimaat in een prettige werksfeer in de klas en op het schoolplein. In veruit de meeste gevallen lukt dit door ongeschreven regels aan te bieden en deze te onderhouden, maar soms is het gewenst om duidelijke afspraken met de kinderen te maken. Een van die duidelijke regels is dat kinderen met respect met elkaar dienen om te gaan. Dat dit niet altijd als vanzelfsprekend wordt ervaren, geeft aan dat we het kinderen moeten leren en daar dus energie in moeten steken. Ons pedagogisch uitgangspunt is dat alle kinderen met elkaar leren omgaan.

Dat leerproces verloopt meestal vanzelf goed, maar het kan ook voorkomen dat een kind systematisch door andere kinderen wordt gepest. Dan kan een kind zodanig in de knoop komen met zijn schoolomgeving, dat de regels van de leerkracht niet meer voldoende de veiligheid bieden en daarmee de gewenste ontwikkeling belemmeren. In een dergelijk geval is het van groot belang dat de leerkracht onder ogen ziet dat er een ernstig probleem in zijn of haar groep is. In een klimaat waarin het pesten gedoogd wordt, worden ook de pedagogische structuur en de veiligheid daarin ernstig aangetast. Voor de Springplank is dat een niet te accepteren en ongewenste situatie. Daarom beschikt de school over een pestprotocol. Dit protocol is eigenlijk een handelingsplan voor de school: een vastgelegde wijze waarop we het pestgedrag van kinderen in voorkomende gevallen benaderen. Hierin is vastgelegd welke stappen de school gaat zetten in het geval van pesten: met wie wordt er gepraat, wie zijn daarbij en wat is/zijn de volgende stap(pen). Kort gezegd biedt het protocol duidelijkheid aan alle betrokkenen.

Op de informatieavond of tijdens het kennismakingsgesprek aan het begin van het schooljaar zal het pestprotocol aan de orde worden gesteld.

2. Begripsomschrijvingen

Plagen en pesten, wat is daar het verschil tussen?

Iemand op het schoolplein een stevige duw geven kan plagen zijn, maar het kan net zo goed gaan om echt pestgedrag. We spreken over plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te geven vanuit een onschuldige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Er is sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen leren kinderen heel goed om met allerlei conflicten om te gaan. Dat is een vaardigheid die ze later in hun leven van pas komt bij conflicthantering, waar iedereen in zijn leven mee te maken krijgt.

‘Pesten is een stelselmatige vorm van agressie waarbij één of meer personen proberen een andere persoon fysiek, verbaal of psychische schade toe te brengen. Via elektronische middelen kan eveneens psychische schade toegebracht worden. Het doel van digitaal pesten is hetzelfde. Bij pesten is de macht ongelijk verdeeld’.

Bron: Lindenberg, Siegwart, Oldehinkel, A.J., Ormel, J., Veenstra, R., Verhulst, F.C., Winter, A.F. de (2005). 'Pesten : Over daders , slachtoffers, dader/slachtoffers en niet-betrokken leerlingen'. N. Jacobs ed uit *De Psycholoog*, november 2013, "Cyberpesten, een nieuwe vorm van treiteren?"

3. Voorbeelden van specifiek pestgedrag en rolverdeling

Pesten kan bestaan uit:

- Verbaal pestgedrag
- Fysiek pestgedrag
- Intimidatie
- Isolatie/uitsluiten
- Stelen of vernielen van bezittingen
- Pesten via internet of mobiele telefoon

Het specifieke van pesten is gelegen in het bedreigende en vooral systematische karakter, waardoor de veiligheid van de omgeving van een kind wordt aangetast. Het digitaal pesten heeft een breder karakter. Hierbij kan één actie al verstrekkende gevolgen hebben. De inzet van het pestgedrag is altijd: macht door intimidatie.

Bij pestgedrag zien we ook altijd de volgende **rolverdeling** terug bij een aantal betrokkenen:

Het gepeste kind

Sommige kinderen hebben een grotere kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan komen door uiterlijke kenmerken, de wijze waarop gevoelens worden beleefd en de manier waarop dat geuit wordt, of omdat deze kinderen andere dingen doen dan de meeste leeftijdgenoten (denk hierbij aan sport, instrument of club). Kinderen die gepest worden zijn ook vaak fysiek niet zo sterk. Uit onderzoek blijkt dat kinderen gepest worden in situaties

waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen. Er is dan al sprake van een onveilige situatie (pedagogisch klimaat!), waarbinnen een pester zich kan manifesteren en zich daarin ook nog verder kan ontwikkelen.

Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat dan ook uit. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep. Deze angst en onzekerheid worden verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt, waar het zonder hulp zeker niet uit komt.

Gepeste kinderen voelen zich vaak eenzaam, hebben in de omgeving waarin ze gepest worden geen vrienden en kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met hun leeftijdgenoten.

De pesters

Kinderen die pesten zijn vaak fysiek wél de sterksten uit de groep. Ze reageren dan ook vaak met dreiging van geweld, of het inzetten van geweld, of met dreiging van schending van het privé van een ander. Pesters lijken populair te zijn in een klas, maar ze dwingen hun populariteit in de groep af door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze allemaal durven. Ze overtreden bewust regels, storen zich nergens aan en hebben vaak de vaardigheden ontwikkeld om met hun daden weg te komen. 'Wie maakt mij wat?', lijken ze te willen uitstralen. Pesters krijgen door deze houding andere kinderen mee in het gedrag naar een slachtoffer. Ze hebben ook feilloos in de gaten welke kinderen gemakkelijk te pakken zijn en als ze zich al vergissen, gaan ze direct op zoek naar een volgend slachtoffer. De zwijgende meerderheid en potentiële meelopers krijgen een keuze die onuitgesproken wordt opgelegd en die zeer duidelijk is: Je bent voor of je bent tegen me. Hier gaat een grote dreiging uit naar de gezamenlijke omgeving van pester en slachtoffer.

Het komt ook regelmatig voor dat een pestkop een kind is dat in een andere situatie zelf slachtoffer is of was. Om te voorkomen weer het mikpunt van pesten te worden, kan een kind zich in een andere omgeving vervolgens als pester gaan opstellen en manifesteren. "Laten pesten doet pesten".

Jongens pesten anders dan meisjes. Jongens gebruiken vaker fysiek geweld. Meisjes pesten subtieler door te roddelen, gemene opmerkingen te maken en buiten te sluiten. Vaak is dit ook minder goed zichtbaar voor leerkrachten. Meisjes pesten meer in groepsvorm. Het "erbij horen" is vaak een belangrijke drijfveer. Jongens worden vaker gepest dan meisjes, en jongere kinderen vaker dan oudere, zo is uit onderzoek gebleken.

Pesten schaadt áltijd het gevoel van eigenwaarde van de slachtoffers en de daders en beïnvloedt hun leven als volwassenen.

Ook pesters hebben op termijn last van hun pestgedrag. Door hun verkeerde en vooral beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om vriendjes op lange termijn te maken en een vriendschap op te bouwen en te onderhouden. Pesters maken een abnormale sociale ontwikkeling door met alle gevolgen van dien voor de pester zelf.

De meelopers en de andere kinderen

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij pesten in de actieve rol van pester. Sommige kinderen behouden enige afstand en andere kinderen doen incidenteel mee. Dit zijn de zogenaamde “meelopers”. Er zijn ook kinderen die niet merken dat er gepest wordt, en er zijn kinderen die niet willen weten dat er gepest wordt in hun directe (school) omgeving.

Het specifieke kenmerk van een meeloper is de grote angst om zelf in de slachtofferrol te geraken. Het kan ook zijn dat meelopers het gedrag van de pester wel interessant vinden en denken daardoor zelf ook populairder te worden. Als kinderen actiever gaan mee pesten in een grotere groep, voelen ze zich minder betrokken en verantwoordelijk voor wat er met pesten wordt aangericht.

Het heeft absoluut zin om daadwerkelijk op te staan tegen het pesten. Zodra andere kinderen het gepeste kind te hulp komen (door bijvoorbeeld naar de leerkracht te gaan) of tegen de pesters zeggen dat ze moeten ophouden, kan de situatie aanzienlijk veranderen. Het pesten wordt dan al direct minder vanzelfsprekend. Het wordt duidelijk dat het geen groepsnorm is om mee te gaan in het pestgedrag. Meelopers horen graag bij de grote groep en zijn niet bereid en ook niet in staat om grote risico's te lopen waarvan ze de gevolgen niet kunnen overzien. Dit leidt er hoogstwaarschijnlijk toe dat zij zullen stoppen met pesten.

Kinderen die pestgedrag signaleren en dit bij de leerkracht aangeven, vervullen dus een belangrijke rol.

De rol van de ouders

Ook de ouders kunnen een belangrijke rol spelen. Ouders van kinderen die gepest worden en die dit probleem met de school of op de club willen bespreken, zijn natuurlijk altijd emotioneel bij het onderwerp betrokken. Dit gevoel van onmacht is niet altijd een goede leidraad voor rationeel handelen. De ouder wil maar één ding, en dat is dat het pestgedrag ogenblikkelijk stopt.

Ouders van kinderen die niet direct bij het pesten zijn betrokken, kunnen meer afstand nemen. Daardoor zijn ze beter in staat om duidelijk te maken aan hun kind dat er iets aan het pesten gedaan moet worden en dat het alleen maar goed is om pestgedrag te melden. Dit is ook in het belang van de opvoeding en ontwikkeling van hun eigen kind. Als er in de omgeving van een kind gepest wordt, heeft het kind zelf ook last van een onveilige, onprettige sfeer in de groep of de klas. Het is van belang dat ouders aan hun kind het verschil tussen klikken en klagen uitleggen. ***Bij klikken wil je dat de ander straf krijgt, bij klagen hoop je dat het ongewenste gedrag ophoudt!***

4. Te verwachten problemen bij de aanpak van pesten

Wanneer pestgedrag in een groep wordt aangepakt zal dit zeker gevolgen (kunnen) hebben voor de leerlingen, de groep en hun omgeving. Het is goed om je hiervan bewust te zijn en hierop alert te zijn tijdens je aanpak.

Bij het gepeste kind

Het pesten zou kunnen verergeren wanneer het pesten bespreekbaar gemaakt wordt. Als represaille kan er nog heviger gepest worden dan voorheen.

Bij de pester

De pester zelf ziet zich in zijn machtsspel bedreigd en het lukt hem of haar maar moeilijk om toe te geven en te veranderen. Soms blijken de pesters echter net zo opgelucht als de slachtoffers bij een duidelijke aanpak. Er wordt immers ook aandacht besteed aan hun onmacht om normaal met andere kinderen een relatie op te bouwen.

In de directe kind-omgeving

Daarnaast is het goed te weten dat er altijd kinderen zijn die zich schuldig voelen omdat ze niet op kunnen komen voor het slachtoffer door actief te helpen of een volwassene te hulp te roepen.

Ook zijn er altijd kinderen die helemaal niet in de gaten hebben dat er in hun omgeving gepest wordt. Ze zien wel het een en ander gebeuren, maar kunnen de gebeurtenissen niet duiden als pestgedrag.

Bij de ouders

Ouders hebben vaak moeite om hun kind terug te zien in de rol van meeloper of pester. Ze beschikken niet altijd over de juiste informatie én hebben vaak te weinig vergelijkingsmateriaal: een pester op school hoeft thuis niet persé pestgedrag te laten zien. Sommige ouders zien de ernst van de situatie onvoldoende in. De slogan: "Ach iedereen is wel eens gepest, u toch ook?", geeft de visie van de ouders op dit gedrag aardig weer. Hun kind maakt echter een abnormale ontwikkeling door met grote risico's op afwijkend gedrag op latere leeftijd met alle gevolgen van dien.

Behalve de pester moeten dus ook vaak de ouders van de pester doordrongen worden van het ongewenste karakter van het vertoonde pestgedrag.

Bij digitaal pesten

Digitaal pesten is vaak ongrijpbaar, kinderen geven snel hun wachtwoord aan 'vrienden' af, maken in hun naïviteit foto's die heel lang als bron door de pesters gebruikt kunnen worden. Het is goed ook aan deze vorm van pesten aandacht te besteden d.m.v. bijvoorbeeld lessen media-wijsheid.

5. Uitgangspunten bij ons pestprotocol

Als pesten en pestgedrag plaatsvindt, ervaren we dat als een probleem op onze school, zowel voor de leerkrachten als de ouders, voor alle kinderen, zowel de gepeste kinderen als de pesters en de 'zwijgende' groep kinderen.

De school heeft een inspanningsverplichting om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken door het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als ongewenst gedrag wordt ervaren en in het geheel niet wordt geaccepteerd.

Leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel moeten alert zijn op pestgedrag in algemene zin. Indien pestgedrag optreedt, moeten leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel duidelijk stelling en actie ondernemen tegen dit gedrag. De verantwoordelijkheid blijft te allen tijde liggen bij de leerkrachten.

Wanneer het pesten, ondanks alle inspanningen, weer optreedt, voert de school de uitgewerkte protocollaire procedure uit.

Dit pestprotocol wordt door het hele team onderschreven, met ouders besproken en is voor alle ouders in te zien/beschikbaar.

6. Pestprotocol van de Springplank

Wat is de inhoud van het pestprotocol?

Het pestprotocol vormt de verklaring van de vertegenwoordigers van de school, waarin is vastgelegd dat men pestgedrag op school niet accepteert en volgens een vooraf bepaalde handelwijze gaat aanpakken.

De Springplank wil voor alle kinderen die de school bezoeken een veilige school zijn. Dit betekent dat de school expliciet stelling neemt tegen pestgedrag en concrete maatregelen voorstelt bij voorkomend pestgedrag.

Om welke maatregelen gaat het?

Preventieve maatregelen:

- De leerkracht bespreekt met de leerlingen de **algemene afspraken en regels** in de klas zoals normaal gebruikelijk aan het begin van het schooljaar. Ook komen de regels ter sprake tijdens de vergaderingen. In alle groepen van de school wordt het onderling plagen en pesten benoemd en besproken. De regels in de groep worden gebaseerd op de kernwaarden van de Springplank: Plezier, Leren, Uniek en Samen
- Indien de leerkracht aanleiding daartoe ziet, besteedt hij of zij expliciet aandacht aan pestgedrag in een **groepsgesprek**.
- **De Vreedzame School**
De leerkracht geeft les uit de sociaal-emotionele methode 'De Vreedzame School'. In deze lessen wordt aandacht besteed aan het begrijpen van en omgaan met jezelf en de ander, zodat de aanleiding tot pesten minder wordt. In de lessen door het jaar heen wordt er gesproken over de gevolgen van pesten, schelden of roddelen.
- **Afnemen VISEON**
We vullen in november VISEON in. We bespreken dit als onderdeel van de OPP bespreking. De uitkomsten kunnen daar eventueel een plek krijgen bij de beschermende en risicofactoren aangaande sociaal emotionele ontwikkeling.

Het tweede moment van invullen is (eind) mei. De gegevens van deze afname kunnen gebruikt worden voor het uitzetten van de schoolaanpak van sociaal emotionele ontwikkeling. Gegevens kunnen gebruikt worden voor de samenstelling van de nieuwe groepen.

WISEON kan gebruikt worden voor een schoolbrede aanpak van de sociaal emotionele ontwikkeling van onze leerlingen met accenten voor de verschillende leerkrachten.

De leerkracht kan inzetten op de pijnpunten in de groep. Sociogrammen kunnen bijvoorbeeld gebruikt worden om inzicht in de sociale relaties te krijgen.

WISEON maakt sterke en zwakke punten van leerlingen zichtbaar, maar geeft vaak een bevestiging van wat men weet. Daarnaast wordt gewezen op de eventuele blinde vlek (bij de wat 'onzichtbare' leerlingen).

➤ **Trefwoord**

Trefwoord is de methode die gebruikt wordt voor godsdienstige en levensbeschouwelijke vorming in de basisschool. Trefwoord is gebaseerd op vijf korte dagopeningen passend bij een kalenderplaat. De methode geeft veel aanknopingspunten voor praten over wat er in de wereld gebeurt. De handleiding voor de leerkracht biedt iedere dag keuzemateriaal voor thematische verbreding en verdieping van het dagaccent.

➤ **Gezond Digitaal gedrag**

Vanaf groep 5 krijgen de leerlingen van de Springplank les in digitale omgangsregels, middels tips.

7. De aanpak

Bij de aanpak van het pesten zijn verschillende personen betrokken. De verantwoordelijkheid voor de aanpak op school ligt in eerste instantie bij leerkracht en onderwijsondersteunend personeel, maar ook is er een rol voor ouders. Hieronder volgt een omschrijving van de diverse vormen van de aanpak door en voor de verschillende betrokkenen.

De leraar (signaleren en aanpakken)

Leraren hebben een sleutelrol in de aanpak van het pesten. Zij zijn de eerst verantwoordelijken voor de aanpak van het pesten. Het is belangrijk dat zij pesten vroegtijdig signaleren en effectief bestrijden. De leraren worden ondersteund door de leden van de commissie van begeleiding (CVB) die, als het nodig is, zoeken naar mogelijkheden om buiten de klas met individuele kinderen of met groepjes kinderen aan de slag te gaan. Verder kunnen kinderen (in de bovenbouw) opgegeven worden voor de Faalangst Reductie training die gegeven wordt op school en kan de hele klas een Rots en Water traject ingaan.

De kans op digitaal pesten onder schooltijd wordt voorkomen door de telefoons in de daarvoor bestemde kluisjes op te bergen en het bezoeken van sociale pagina's niet toe te staan. In geval digitaal pesten zichtbaar gemaakt kan worden, wordt dit als bewijsmateriaal aangewend. Het is de taak van de leerkracht om de ouders op de hoogte te brengen en met de pester en de gepeste in gesprek te gaan.

De ouders

In de fase van signaleren zal de leerkracht of de intern begeleider, afhankelijk van de ernst van de zorg, de ouders op de hoogte stellen. Desnoods zal er een door school georganiseerd gesprek plaatsvinden met alle ouders uit de groep om te praten over de oplossing.

Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing. De leerkracht biedt altijd hulp aan het gepeste kind en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

Hulp aan de pester

Er wordt uiteraard met de pester gesproken. Dit kan een probleemoplossend gesprek zijn (op zoek naar de oorzaak) om vervolgens de gevoeligheid voor wat hij met het slachtoffer uithaalt te vergroten, gekoppeld aan afspraken met evaluatiemomenten.

Het advies is om de pester even de gelegenheid te bieden om zijn leven te beteren alvorens zijn ouders bij zijn wangedrag te betrekken. Natuurlijk is dit wel afhankelijk van de ernst van het pestgedrag. Bij digitaal pesten buiten schooltijd, waarbij de gevolgen binnen schooltijd merkbaar zijn, worden ouders altijd op de hoogte gesteld en gaat de school indien noodzakelijk in gesprek met de ouders

Begeleiding van de pester

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten *(baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen).
- Laten zien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden, indien nodig digitaal.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest. Belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?

*Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie.
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen).
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt.
- Voortdurend met elkaar de competitie aangaan.
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas of in de buurt.

Hulp aan het gepeste kind

Er moet uiteraard ook hulp aan het slachtoffer worden geboden. Kinderen die voortdurend worden gepest, kunnen op verschillende manieren reageren. De meeste kinderen worden passief en zitten er duidelijk mee. Een enkel gepest kind gaat zelf uitdagen.

Beide vormen van gedrag zijn 'aangeleerd', in de zin van 'reacties op uitstoting'. Dit gedrag kan ook weer afgeleerd worden.

Begeleiding van de gepeste leerling

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.

- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten.
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).
- Het gepeste kind niet over beschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; centrum jeugd en gezin (CJG) . In dit geval zijn bijvoorbeeld sociale vaardigheidstraining, op zelfverdediging, kanjertraining goede interventies.
- Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.

Hulp aan de zwijgende middengroep

Om de zwijgende middengroep tot bondgenoot in de strijd tegen het pesten te maken zijn de volgende acties mogelijk:

- Pesten aan de orde stellen in de klas, bijvoorbeeld door aandacht voor dit pestprotocol en het onderwerp regelmatig terug te laten komen. Telkens in andere bewoordingen en ook gebruikmakend van verschillende werkvormen.
- Als een leraar met de klas spreekt over pesten, is het raadzaam geen pestsituatie in de klas als uitgangspunt te nemen, maar het onderwerp daar bovenuit te tillen. Gebeurt dit niet dan kan de klas het probleem ontkennen, bagatelliseren, het slachtoffer de schuld geven of zeggen dat het maar een grapje is. Of de pesters gaan het slachtoffer voor zijn 'klikken' bestraffen.
- Via rollenspel het buitengesloten zijn aan den lijve laten ondervinden.

Aanpak door ouders van pesters:

- a) Neem het probleem van uw kind serieus
- b) Raak niet in paniek: elk kind loopt kans een pester te worden
- c) Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen
- d) Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- e) Besteed extra aandacht aan uw kind
- f) Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- g) Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind
- h) Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat

Aanpak door ouders van gepeste kinderen:

- a) Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- b) Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- c) Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- d) Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot

worden of weer terug komen.

- e) Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- f) Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt

Alle andere ouders:

- a) Neem de ouders van het gepeste kind serieus
- b) Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan
- c) Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag
- d) Geef zelf het goede voorbeeld
- e) Leer uw kind voor anderen op te komen
- f) Leer uw kind voor zichzelf op te komen

8. Stappenplan

Stappenplan pestprotocol

Vooraf: Iedere melding van pestgedrag dient serieus genomen te worden en te worden geverifieerd.

Op het moment dat een leerling, een ouder of een collega melding maakt van pestgedrag worden de volgende stappen ondernomen. Deze stappen zijn erop gericht om het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen.

Stap 1

De leerkracht heeft een afzonderlijk gesprek met de leerling die pest (de pester) en de leerling die gepest wordt (de gepeste). Aan de hand van zo concreet mogelijke voorvallen uit het recente verleden wordt een analyse gemaakt en de ernst van de situatie ingeschat. Indien wenselijk kan de leerkracht de ib-er op de hoogte stellen. Het team wordt op de hoogte gesteld van het pestgedrag i.v.m. toezicht op het plein e.d.

Stap 2

De leerkracht heeft een gezamenlijk gesprek met de pester en de gepeste. Het probleem wordt duidelijk en helder geformuleerd. In overleg met beide partijen worden concrete afspraken gemaakt om pestgedrag tegen te gaan/ te stoppen.

Als er meerdere kinderen uit de groep betrokken zijn bij het pestgedrag zal de leerkracht klassikaal aandacht schenken aan het probleem, waarbij gebruik gemaakt kan worden van beschikbare methoden. Er zal benadrukt worden dat alle kinderen zich veilig moeten voelen op school. Het melden van pesten is geen klikken (zie verschil tussen klikken en klagen in hoofdstuk 3). Angst om zaken te melden zal moeten worden weggenomen.

Binnen één week vindt eerste evaluatie plaats. Leerkracht zal nauwkeurig observeren.

Stap 3

In geval dat ouders melding hebben gemaakt van pestgedrag wordt teruggekoppeld naar de ouders. Er worden mededelingen gedaan m.b.t. de afspraken. Met de ouders wordt afgesproken dat er na de eerste evaluatie weer contact opgenomen zal worden.

Deze stap zal ook worden genomen als de leerkracht de situatie als 'ernstig' inschat, zonder dat ouders melding hebben gemaakt.

Stap 4

Gesprek met pester en gepeste (leerkracht kan zelf inschatten wat het beste is: gezamenlijk of afzonderlijk). Is het gelukt om de afspraken na te komen?

Zo ja: dan de afspraken handhaven/bijstellen en een volgend gesprek over twee weken. Zo nee: analyse opstellen, waardoor het mis is gegaan.

Leerkracht overlegt met ib-er. Er wordt een handelingsplan opgesteld voor de komende twee weken. Team wordt hiervan op de hoogte gebracht. Dit wordt met de ouders gecommuniceerd.

Stap 5

Na twee weken is er opnieuw een gesprek tussen leerkracht en leerlingen. Verslag wordt uitgebracht aan ib-er. Zijn de effecten positief: dan langzamerhand afbouwen.

Zo niet: nieuw handelingsplan opstellen, waarbij eventueel ook externe deskundigheid ingeschakeld kan worden.

Opmerkingen:

- Alle concrete acties en afspraken worden door de leerkracht vastgelegd in Parnassys.
- Acties en afspraken dienen erop gericht te zijn het pesten onmiddellijk te stoppen en het gedrag te veranderen.
- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de psycholoog, de schoolarts van de CJG of schoolmaatschappelijk werk.
- Eventueel kan er besloten worden om een stap 6 te ondernemen:

Stap 6

Gesprek met ouders uit de groep over het pestprobleem in de groep. Dit met name als er sprake is van een grote zwijgende groep onder de klasgenoten, die niet op het pestgedrag reageert of durft te reageren.

Dit gesprek wordt geleid door een directielid of intern begeleider. De leerkracht(en) van de groep zijn op deze avond aanwezig.

Doel: informatieverstrekking en wat kunnen ouders doen om het gedrag te beïnvloeden? In het uiterste geval kunnen in goed overleg met alle partijen (leerkracht, team, ouders, ib-er en directie) nog twee stappen gezet worden:

Stap 7

Een leerling (pester of gepeste) wordt tijdelijk in een andere groep geplaatst.

Stap 8

De pester wordt geschorst volgens de normale procedure.

Mocht dit meerdere keren noodzakelijk zijn dan zal er met het Bevoegd Gezag worden overlegd of er een verwijdering procedure voor de pester(s) in gang kan worden gezet.

Bijlage 1 Kernwaarden en (omgangs)regels

De kernwaarden van de Springplank zijn als volgt:

Op de Springplank

- hebben we **Plezier**; we behandelen anderen zoals we zelf behandeld willen worden
- **Leren** we; we weten nog niet alles maar krijgen elke dag de kans om iets te leren
- is iedereen **Uniek**; we mogen zijn zoals we zijn
- is **Samen** belangrijk; we luisteren naar elkaar

Deze kernwaarden van de Springplank kunnen in elke groep worden uitgewerkt in concrete afspraken voor gedrag in de groep en in de schoolomgeving, zoals bijvoorbeeld:

- we helpen elkaar
- we werken stil
- we houden rekening met elkaar
- we spelen samen

In elk geval zijn deze kernwaarden altijd onderliggend aan de afspraken omtrent gedrag en worden ze gebruikt om kinderen te herinneren aan hoe wij op de Springplank met elkaar om willen gaan.

Bijlage 2 Digitale communicatie regels

Voor een goede omgang in de digitale wereld gelden, net als in de 'echte' wereld, regels en afspraken. Zulke regels zorgen ervoor dat je niet in de problemen komt.

Tips voor 'veilig' gebruik van digitale communicatie:

- Kijk uit met het geven van je adres en (mobiele) telefoonnummer, maar ook foto's van jezelf of je familie. Je weet nooit wat anderen daar mee doen.
- Geef nooit zomaar je password, pincode of paspoortnummer aan instellingen of personen die je via internet kent.
- Vraag je ouders om toestemming als op internet gevraagd wordt een registratieformulier in te vullen.
- Laat geen onbekenden toe in je contactenlijst.
- Bedenk dat je op internet nooit zeker weet met wie je te maken hebt.
- Maak geen afspraakjes tenzij je weet wie het is.
- Wil je afspreken met iemand die je via internet kent? Spreek dan af op een plek waar veel mensen zijn. Neem iemand mee en laat thuis weten waar je bent.
- Je anders voordoen dan je bent kan geinig zijn, maar ook gevaarlijk. Ook degene met wie je chat kan anders zijn dan hoe hij of zij zich voordoet. Dat anders voordoen kan leuk zijn, maar jij bepaalt (of de ander met wie je aan het chatten bent) wanneer het genoeg is.
- Let op wat je doet voor een webcam. Laat je niks wijsmaken. Als jouw foto's of filmpje voor altijd over het internet zwerven krijg je spijt en kun je het niet meer terugdraaien.
- Wees voorzichtig met pop-up-berichten als 'wil je dit downloaden?' of 'wil je een gratis MP3-speler?'. Klik altijd op 'nee' of klik de pop-up weg. Deze berichten zijn meestal nep en kunnen je computer stukmaken. Als je twijfelt, vraag je ouders om advies.
- Wees voorzichtig met het openen van bestanden die aan een e-mail zijn gehecht. In deze attachments (bijlagen) kunnen virussen zitten, die je computer kapot kunnen maken. Wees extra voorzichtig als je de afzender van de e-mail niet kent! Niet openen dus.
- Als je iets ziet dat je naar vindt, klik het dan weg. Je hoeft er niet verder naar te kijken!!
- Ga zelf niet schelden via mail of chat. Woorden komen harder aan als je ze leest en je kunt niet zien hoe de ander reageert.
- Meld vervelende sites bij de volgende meldpunten:
 - <https://www.mindnederland.nl/> (als je iets ziet op internet wat discrimineert)
 - <https://meld.nl/melding/cybercrime/kinderporno/> (als je kinderporno tegenkomt, bijvoorbeeld in spam).